

EMLÉK- MORZSÁK

dr. Nagy Endréről

Az 1980-as évek közepén szálfatermetű úr keresett fel a lakásomon. A kapun belépve a kezét nyújtotta, hogy bemutatkozzon, de ebben hirtelen egy gondolattal megelőztem: közöltem vele, hogy valóban nem találkoztunk még az életben sehol, de akkor is tudom, kihez van szerencsém: dr. Nagy Endréhez.

Meglepve mondta, hogy így igaz. Betesékeltem a nappaliba, ahol a sok növény között helyet, majd itallal kínáltam. Közben egy fiatal tigrispiton csúszott elő a növények közül.

– Gyönyörű állat – jegyezte meg vendégem –, de igazából nem nagyon kedvelem a kígyókat, mivel egy kellemetlen kalandom fűződik hozzájuk: egyszer a cipőmben telepedett egy kobra, és amikor fel akartam húzni, szembeköpött méreggel. Egy hétig vak voltam de aztán helyreállt a látásom.

Mielőtt beszédbe elegyedtünk volna, könyveket mutattam, melyben fiatalkori fényképei, családja, munkatársai, illetve magyar vadászvendégei voltak, pl. Fuchs Antal, dr. Zoltán János, dr. Tomai Éva, Rác Antal stb. A beszélgetés hosszúra nyúlt. Végül is elmondta, miért keresett fel. Mivel nemsokára visszarepül Afrikába, szeretné, ha a tél folyamán én gondoznám a balatonedericsi otthonában lévő madarait: gyöngytyúkokat és vadlibákat. Természetesen elvállaltam, és megígértem, hogy tavasszal, mire visszajön a szalonkahúzásra, hiánytalanul visszakerül a madárállomány. Akkor még nem tudtam, de ma már igen, hogy madarakra garanciát vállalni a legnagyobb felelőtlenség.

Hat köbméteres dísztó volt akkoriban az udvaromon; egy héten belül négy gyöngytyúk fulladt a tóba. Tavaszig szinte az egész

állományt meg kellett vennem tenyésztőtől, hogy hiánytalanul visszaadjam a madarakat Bandi bácsinak...

Több éven keresztül segítettem, amit tudtam, mivel úgy tiszteltem, mint apámat. A múzeumban lévő akváriumokat technikai eszközökkel, növényekkel, díszhalakkal telepítettem be, s az ezekkel járó takarítás is rám várt. Madárröpdét is építettem, amit díszfácánokkal és papagájokkal telepítettem be. Bandi bácsi is sokszor eljött hozzám, mivel abban az időben sok díszfácánom volt, illetve sokat preparáltam, többek között neki is egy Afrikából hozott keselyűt. Mivel szerette az élethű preparátumokat, sokszor ötven-hatvan dísz- és vadászfácánt nézegethetett a műhelyem falán.

Egyik nap így szólt hozzám:

– Béla, a te helyed nálam lesz: az Afrika Múzeum melletti épületben kapsz egy szo-

bát, és alkoss olyant, ami oda illik! – Ez a kiállítás azóta is megvan.

★

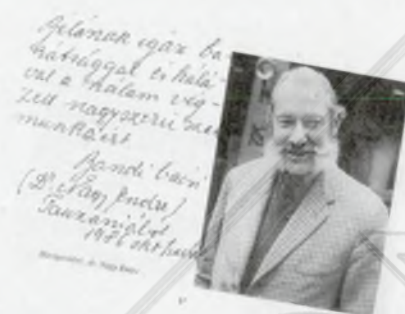
Kapcsolatunkból aztán barátság lett. Ha tehettem, igyekeztem minél több időt Bandi bácsival tölteni, de a legszebb emlékeim mégis az Afrika Múzeum fölött lévő kis vadászházban eltöltött órák, illetve a múzeum kandallója előtti beszélgetések voltak. Szerettem, ha Afrikáról mesélt; az ott élő állatokról, emberekről, a természetéről. Mesélt a kafferbivallyal esett kalandjáról, amely majdnem tragédiával végződött, és csak Mbongo nevű hannoveri vérébének köszönhette az életét. De a leopárdvadászatairól szóló kalandjait is nagy élmény volt végighallgatni. Sokat mesélt Afrika természeti szépségeiről; a Meru-hegyen sokszor végignézett csodálatos napfélkeltékről, a kolobusz majmok életéről és a Kilimandzsáró havas csúcsáról, amely mindig más és más színben tündökölt. A Momella-tavak szépségéről, az afrikai emberek életvidámságáról, őszinteségéről és ragaszkodásáról. Muheréről, az öreg fegyverhordozóról, Bandi bácsi első számú kedvencéről, aki sokszor elmondta: mindig pihenni kell, ha hagyják az embert. Bármiről mesélt, szívesen hallgattam, de leginkább a madarakról szóló élményeit, tapasztalatait figyeltem érdeklődve. Nagy lelkesedéssel beszélt 1971-es vadászati vi-

lágkiállításról is, mivel a Tanzániai pavilon kialakításával őt bízták meg, a megszervezéstől az elkészítésig, mindenki meglepésére. Elmesélte, hogy erre a világra szóló eseményre egy kipreparált kolobusz majmot akart bemutatni; a merui őserdőhöz elválaszthatatlanul hozzátartozik ez az állat. Ahogy hallgattam, szinte én is ott voltam vele a Meru ködös erdeiben.

– Ezek a fekete-fehér színű állatok testük két oldalán hosszú, fehér színű szőrzetet viselnek: ugrás közben látszik igazán csodálatos bundájuk, amit zászlóként húz-

nak maguk után... – de hirtelen dőbönenet ült az arcára, majd így fejezte be a történetet:

– Mikor ott feküdt előttem holtan, úgy nézett rám, mint egy ember. Ettől a perctől fogva soha többé semmilyen indokkal nem fogtam fegyvert kolobusz majomra...

Afrika a Balaton partján

Ha valakit érdekel a fekete kontinens élővilága, feltétlenül látogasson el a dr. Nagy Endre által alapított Afrika Múzeumba. A falakon állatokat ábrázoló művészi grafikák díszlenek, s a megannyi trófea, preparátum és állatbőr mellett eredeti faragott bútorok, fadaragások, használati és népművészeti tárgyak fogadják a látogatót. A Múzeumot kis állatkert veszi körül. Tágas karámban zebra legelészik, s természetesen nem hiányozhat a csíkos gnú és a strucc sem. A kétpúpú tevéken még tevegelni is lehet, s persze a pónikat is lovaglásra tartják. A parkban látható még a hazai nagyvadfauna minden illusztris képviselője.

Tavaszdodik; lassan itt a szalonkahúzás ideje. Bandi bácsi pár napon belül biztos megérkezik. A megérzésem jó volt: hatalmas karton dobozzal állított be hozzám, majd így szólott:

– Kedves Béla, keresd elő a legnagyobb terráriumodat, hoztam neked valamit Afrikából!

Az örömtől és a kíváncsiságtól hajtva kerítettem egy százliteres terráriumot, amit alig bírtam cipelni. A terrárium fölé helyeztem a dobozt, majd résnyire kinyitva zörgettem, rázogattam: sehol semmi. Szétnyitottam a doboz tetejét, és láttam, hogy tele van szövőmadarak fészkeivel. Egyesével szedegettem ki a fészkeket, amelyeket szintén megrázogattam. Már csak három fészek volt a doboz alján, de semmilyen állatot nem láttam.

Kiürült a doboz. Bandi bácsi a meglepéstől sápadtan nézett rám:

– De Béla, legalább tíz afrikai gekkót hoztam neked! Úgy látszik, mind kiszökött a dobozból... talán a repülőgépen?

– Ó, Bandi bácsi, semmi gond! – vigasztaltam. – Majd jövőre jobban sikerül!

★

A Meru-hegységben van egy kristálytisza vizű, nagy tó: a neve Nagy Endre-tó. A tanzániai hatóság úgy határozott, hogy negyven év alatt kifejtett tevékenysége elismerésül ezt a tavat Bandi bácsiról nevezik el. Fekete munkatársai nagyon szerették, mivel megtanulta a nyelvüket, és a hosszú évek során tekintélyt szerzett közöttük. Előbb „Masharubu”-nak hívták, majd „Mzee”-nek nevezték, ami suhaéli nyelven szakállast, illetve öreget jelent; ez a legnagyobb megtiszteltetés ezen a vidéken.

Hosszú évek alatt egy kiváló embert ismertem meg, kinek acélból volt a szervezete de a lelke mélyén szelíd volt. Akit a kafferbivaly nem tudott legyűrni, és akiről azt gondoltam, matuzsálemi kort fog megélni, annak a kisebb-nagyobb balesetek aláásták egészségét. Sokszorosan sérült, de lelkiereje töretlen maradt. Mindig a tapolcai kórházban ápolták. Sokszor látogattam, s még ott is tervezgettünk, hogy a múzeum területén be tudjuk mutatni a világ fácánjait. De sajnos a sors nem így akarta. Bandi bácsi, a magyar vadászok példaképe eltávozott az örök vadászmezőkre. Hamvait Tanzániában és Balatonedericsen helyezték örök nyugalomra. Emléke szívemben örökre megmarad.

Pócsi Béla